

Anonymiserad version

Översättning

C-202/24 - 1

Mål C-202/24 [Alchaster]ⁱ

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

14 mars 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Supreme Court (Högsta domstolen, Irland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 mars 2024

Klagande:

Minister for Justice and Equality

Motpart:

MA

SUPREME COURT

[utelämnas]

ANGÅENDE EN BEGÄRAN OM FÖRHANDSAVGÖRANDE
AV EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL
I ENLIGHET MED ARTIKEL 267 I FÖRDRAGET OM
EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT

[utelämnas]

MINISTER FOR JUSTICE

ⁱ Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Det motsvarar inte det verkliga namnet på någon av parterna i förfarandet.

KLAGANDE

OCH

MA

MOTPART

**BESLUT AV DEN 7 MARS 2024
OM HÄNSKJUTANDE TILL
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL I ENLIGHET MED
ARTIKEL 267 I FÖRDRAGET**

Motpartens begäran [utelämnas] om prövningstillstånd för domen från High Court (Förvaltningsöverdomstolen) [utelämnas] som meddelades den 24 oktober 2022 och de beslut som fattades [samma dag] [utelämnas] och den 7 november 2022 om att motparten skulle överlämnas till Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och avslag [utelämnas] på begäran om prövningstillstånd till Court of Appeal (Appellationsdomstolen) och för ett beslut om upphävande av nämnda dom och ogiltigförklaring av nämnda beslut samt förhandling inför denna domstol den 3 oktober 2023.

Varpå och efter att ha läst beslutet av denna domstol daterat den 17 januari 2023 om beviljande av prövningstillstånd vad avser nämnda överklagande, nämnda dom och nämnda beslut från High Court, de handlingar som det hänvisas till däri och de skriftliga inlagor som ingetts för respektive parts räkning och efter att ha hört [utelämnas] [parternas ombud].

[utelämnas]

Och domstolen konstaterar att en unionsrättslig fråga har uppkommit som måste besvaras för att lösa tvisten och att det är nödvändigt att hänskjuta denna fråga till Europeiska unionens domstol.

[utelämnas]

Och denna domstol anser att tvisten mellan parterna i detta överklagande ger upphov till tvivel angående den korrekta tolkningen av vissa unionsrättsliga bestämmelser, nämligen tolkningen av rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF) (nedan kallat rambeslutet) och artikel 49 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

DOMSTOLEN HAR BESLUTAT ATT i enlighet med artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till Europeiska unionens domstol hänskjuta den fråga som anges i nämnda dom och nämnda beslut om förhandsavgörande:

Om överlämnande begärs i syfte att väcka åtal för terroristbrott, i enlighet med handels- och samarbetsavtalet av den 30 december 2020 (vilket införlivar bestämmelserna i rambeslutet av den 13 juni 2002 med avseende på överlämnande av personer med stöd av europeiska arresteringsorder), och personen motsätter sig ett sådant överlämnande på den grunden att han hävdar att överlämnandet skulle strida mot artikel 7 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad konventionen) och artikel 49.2¹ i stadgan, på den grunden att en lagstiftningsåtgärd har införts som ändrade den del av straffet som skulle behöva avtjänas i fängsligt förvar liksom arrangemangen för villkorlig frigivning, och som har antagits efter tidpunkten för det påstådda brottet för vilket överlämnande begärs, och där följande omständigheter råder:

- i) Den anmodande staten (i det här fallet Förenade kungariket) är part i konventionen och ger verkan åt den i sin inhemska lagstiftning i enlighet med Human Rights Act, 1998 (1998 års lag om mänskliga rättigheter).
- ii) Genomförandet av åtgärderna i fråga för fångar som redan avtjänar straff som utdömts av domstol har avbrutits av domstolarna i Förenade kungariket (också av Supreme Court (Högsta domstolen) i Förenade kungariket) för förenlighet med konventionen.
- iii) Alla personer, även personen i det fall han överlämnas, har möjlighet att inge klagomål till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.
- iv) Det finns inga skäl att anta att en dom av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna inte skulle verkställas av den anmodande staten.
- v) Denna domstol är i enlighet därmed förvissad om att det inte är konstaterat att överlämnande skulle innebära en verklig risk för överträdelse av artikel 7 i konventionen eller konstitutionen.
- vi) Det har inte framkommit att överlämnande hindras av artikel 19 i stadgan.
- vii) Artikel 49 i stadgan är inte tillämplig på rättegången eller det dömande förfarandet.
- viii) Det har inte påståtts att det finns skäl att anta att det finns någon märkbar skillnad i tillämpningen av artikel 7 i konventionen och artikel 49 i stadgan.

¹ Övers. anm.: Vad som förmodligen avses är ”artikel 49 första stycket andra meningen”.

Har en domstol vars avgöranden inte kan överklagas i enlighet med artikel 267.3 FEUF, och med beaktande av artikel 52.3 i stadgan och förtroende- och tillitsplikten mellan medlemsstaterna och dem som är skyldiga att genomföra överlämnanden enligt bestämmelserna om europeiska arresteringsorder i enlighet med handels- och samarbetsavtalet, rätt att göra gällande att den eftersökta personen inte har visat att det föreligger någon verklig risk för att ett överlämnande av honom skulle strida mot artikel 49.2 i stadgan, eller är domstolen skyldig att genomföra någon ytterligare utredning, och om så är fallet, vilken är karaktären och omfattningen på denna utredning?

OCH BESLUTAR HÄRMED att förevarande överklagandeförfarande ska vilandeförklaras till dess att Europeiska unionens domstol har meddelat ett förhandsavgörande såvitt avser nämnda fråga eller fram till dess att annat beslutas.

[utelämnas]

[utelämnas]

SUPREME COURT

[utelämnas]

**ANGÅENDE 2003 ÅRS LAG OM EN EUROPEISK
ARRESTERINGSORDER
(I DESS ÄNDRADE LYDELSE)**

OCH ANGÅENDE MA

MELLAN

MINISTER FOR JUSTICE

KLAGANDE

OCH

MA

MOTPART

Hänskjutande

- 1 Supreme Court (Högsta domstolen) har genom sin dom som meddelades den 7 mars 2024 ([2024] IESC 9) beslutat att till EU-domstolen, i enlighet med artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, hänskjuta en fråga som uppkommit med avseende på tolkningen av rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan

medlemsstaterna (2002/584/RIF) (nedan kallat rambeslutet) och artikel 49 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

- 2 Begäran uppkommer i samband med framställningen om överlämnande av MA till Förenade kungariket enligt en arresteringsorder utfärdad enligt avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan (nedan kallat handels- och samarbetsavtalet).
- 3 Handels- och samarbetsavtalet reglerar förhållandena mellan Förenade kungariket och Europeiska gemenskapen och – vilket är relevant för detta överklagande – innehåller bestämmelser om det fortsatta genomförandet av systemet för den europeiska arresteringsordern. Del tre avdelning VII i handels- och samarbetsavtalet gäller med avseende på arresteringsorder som utfärdas i enlighet med section 98 i Withdrawal of the United Kingdom from the European Union (Consequential Provisions) Act 2019 (2019 års lag om Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen (följdbestämmelser)). Avdelning VII innehåller bestämmelser om arrangemang för överlämnande som ska tillämpas mellan Förenade kungariket och Europeiska unionen i samband med överlämnande av personer efter utgången av övergångsperioden den 31 december 2020. Dessa bestämmelser är identiska med de utlämningsarrangemang som föreskrivs i rambeslutet.
- 4 Del tre avdelning VII i handels- och samarbetsavtalet införlivades med Irlands nationella lagstiftning genom S.I. 720 från 2020, European Arrest Warrant (Application to Third Countries) (United Kingdom) Order 2020 (2020 års beslut om en europeisk arresteringsorder (tillämpning på tredjeländer) (Förenade kungariket)), som fattades enligt section 2.2 i European Arrest Warrant (Application to Third Countries and Amendment) and Extradition (Amendment) Act 2012 (2012 års lag om en europeisk arresteringsorder (tillämpning på tredjeländer och ändring) och utlämning (ändring)), genom vilken Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland identifierades som ett tredjeland på vilket 2003 års lag ska tillämpas.
- 5 Utrikes- och handelsministern får enligt bestämmelserna i rambeslutet utse ett icke-medlemsland för att genomföra ordningen med en europeisk arresteringsorder i länder utanför EU. Efter EU-domstolens avgörande och genom S.I. 150 från 2021 utsågs Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland till utfärdande stat och medlemsstat för genomförandet av ordningen med en europeisk arresteringsorder.
- 6 Förenade kungariket ska följaktligen, vid tillämpning av den nationella lagstiftningen och rambeslutet, behandlas som om landet vore en medlemsstat, för genomförandet av ordningen med en europeisk arresteringsorder, så att en framställning om överlämnande enligt en arresteringsorder från det landet ska behandlas enligt 2003 års lag och rambeslutet.

- 7 Det framställs att MA kommer att åtalas för terroristbrott och i det fall han förklaras skyldig och döms till fängelsestraff kommer hans möjligheter till villkorlig frigivning att regleras av brittisk lagstiftning som antogs 2021, det vill säga efter det att brotten i fråga ska ha begåtts.
- 8 Fyra arresteringsorder utfärdades av distriktsdomaren vid Magistrates' Courts (Fredsdomstolen) i Nordirland den 26 november 2021 med avseende på fyra brott: medlemskap i en förbjuden organisation, ledning av verksamheten i en organisation som beställer terroristhandlingar, samröre med brottslingar för att leda verksamheten i en organisation som beställer terroristhandlingar och förberedelse av terroristhandlingar. I framställningen om överlämnande angavs den maximala längden på den frihetsberövande påföljd som kan utdömas för brotten. Vad gäller det förstnämnda brottet kan ett fängelsestraff på högst 10 år utdömas vid fällande dom efter åtal, och för de övriga tre brotten livstids fängelse vid fällande dom efter åtal. Brotten ska ha begåtts mellan den 18 juli 2020 och den 20 juli 2020.
- 9 Lagstiftningen om villkorlig frigivning ändrades genom Terrorist Offenders (Restriction of Early Release) Act 2020 (2020 års lag om dömda terrorister (begränsning av förtida frigivning)) och artikel 20A i Criminal Justice (Northern Ireland) Order 2008 (2008 års beslut om straffrätt (Nordirland)), och infördes genom section 30 i Counter Terrorism and Sentencing Act 2021 (2021 års lag om terrorismbekämpning och fastställande av straff). Dessa ändringar började gälla med avseende på Nordirland den 30 april 2021. Följden av ändringarna är att en person som har dömts för vissa typer av terroristbrott inte längre har rätt till automatisk villkorlig frigivning efter att ha avtjänat halva straffet, utan numera måste avtjäna minst två tredjedelar innan det kan bli aktuellt med villkorlig frigivning. Dessutom – till skillnad från enligt de tidigare bestämmelserna – måste den villkorliga frigivningen först godkännas av frigivningskommissionärerna (*Parole Commissioners*).
- 10 MA menar att ett överlämnande är oförenligt med hans rättigheter enligt artikel 7 i konventionen. I artikel 7 föreskrivs följande:
- ”1. Ingen får fällas till ansvar för någon gärning eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks inte utgjorde ett brott enligt nationell eller internationell rätt. Inte heller får ett strängare straff utmätas än som var tillämpligt vid den tidpunkt då brottet begicks.
2. Denna artikel skall inte hindra lagföring och bestraffning av den som gjort sig skyldig till en handling eller underlåtenhet som då den begicks var brottslig enligt de allmänna rättsprinciper som erkänns av civiliserade stater.”
- 11 Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen) har avvisat påståendet att retroaktiva ändringar av system för straffeftergifter eller förtida frigivning skulle utgöra överträdelse av artikel 7,

eftersom sådana åtgärder inte är en del av ”straffet” vid tillämpning av artikeln. Domarna i målen Hogben mot Förenade kungariket (klagomål nummer 11653/85) och Uttley mot Förenade kungariket (klagomål nummer 36946/03) är exempel på detta ställningstagande. Europadomstolen konstaterade att överträdelse av artikel 7 inte hade skett i något av fallen, trots att retroaktiva begränsningar för villkorlig frigivning hade införts som medförde en förlängning av den tid som sökandena skulle tillbringa i fängsligt förvar. Åtgärderna betecknades snarare som genomförande eller verkställande av ett straff, och kunde inte betraktas som stränga i sig, eftersom deras syfte och beskaffenhet också fortsättningsvis underlättade förtida frigivning. Slutsatsen var densamma i domen i målet Kafkaris mot Cypern (klagomål nummer 21906/04), [2009] 49 E.H.R.R. 35.

- 12 Europadomstolen meddelade därefter en dom som MA menar illustrerar en annorlunda inställning. I domen i målet Del Río Prada mot Spanien (klagomål nummer 42750/09), (2014) 65 E.H.R.R. 37 konstaterade Europadomstolen att åtskillnaden mellan en åtgärd som utgör ett ”straff” och en åtgärd som avser ”genomförande” och ”verkställighet” av ett straff inte alltid är tydlig (punkt 85) och medgav att åtgärder som vidtas under verkställigheten av en dom kan påverka dess omfattning (punkt 90). MA menar att domen i målet Del Río Prada är ett uttryck för en mer flexibel inställning från Europadomstolens sida när det gäller tillämpningen av artikel 7 än i tidigare rättspraxis. MA hävdar att den nya ordningen för utdömning av straff och villkorlig frigivning som nu gäller i Nordirland i praktiken förlänger den tid som en person sitter fängslad, på ett sådant väsentligt sätt att personen får ett strängare straff än vad som skulle ha kunnat utdömas vid den tidpunkt när brottet i fråga ska ha begåtts. Han menar vidare att överföringen av funktioner från utredningsdomaren, när det gäller att delvis fastställa perioden för den villkorliga frigivningen, till frigivningskommissionärerna är en väsentlig förändring av straffets ”identitet” eller ”omfattning” (formulering som används i domen i målet Del Río Prada).
- 13 Parterna i detta överklagande är oeniga om huruvida och i vilken utsträckning domen i målet Del Río Prada innebär en ändring av Europadomstolens tidigare rättspraxis; Minister of Justice anser att det inte har skett någon sådan principiell förändring. Minister of Justice stöder sig främst på domen i målet Abedin mot Förenade kungariket (klagomål nummer 54026/16), (2021) 72 E.H.R.R. SE6.
- 14 I målet R mot Morgan m.fl. väcktes talan av fyra personer mot den brittiska lagstiftning som är aktuell i denna begäran om förhandsavgörande. Alla fyra hade redan dömts när ändringarna gjordes i lagstiftningen, och de hävdade att den nya lagstiftningsordningen innebar att de skulle påföras ett strängare straff och att de hade berättigade förväntningar på att behandlas enligt den ordning som gällde då brottet begicks eller när straffet fastställdes.
- 15 Court of Appeal of Northern Ireland (Appellationsdomstolen i Nordirland) fann att mot bakgrund av den omständigheten att klagandena redan var dömda enligt den tidigare ordningen när ändringarna infördes var tillämpningen av den nya lagstiftningen ett retroaktivt påförande av straff som innebar en ändring eller

omdefiniering av straffet som hade utdömts av utredningsdomaren, vilket stred mot artikel 7 i konventionen: [2021] NICA 67. Court of Appeal of Northern Ireland utfärdade en förklaring om oförenlighet, men med tanke på den roll som konventionen spelar för lagstiftningens genomförande och verkan i Nordirland slog den inte fast att den ändrade lagstiftningen var ogiltig eller inte verkställbar.

- 16 Supreme Court of the United Kingdom (Högsta domstolen i Förenade kungariket) meddelade prövningstillstånd för domen från Court of Appeal of Northern Ireland, biföll överklagandet från Minister of Justice i sin dom av den 19 april 2023 och upphävde förklaringen om oförenlighet. Supreme Court of the United Kingdom fann att den retroaktiva tillämpningen av section 30 i 2021 års lag om terrorismbekämpning och fastställande av straff inte var oförenlig med artikel 5 och artikel 7 i konventionen: (Morgan m.fl./Ministry of Justice (Northern Ireland) [2023] UKSC 14; 2023 2 W.L.R. 905.
- 17 Supreme Court of the United Kingdom [utelämnas] ansåg att det inte hade skett någon retroaktiv förlängning av straffet, utan att vad som hade förändrats var ”det sätt på vilket de i lag föreskrivna frihetsberövande påföljderna som har ålagts motparterna ska verkställas” (punkt 116). Ändringarna i lagstiftningen omfattades således inte av begreppet ”rätt” i artikel 7 (punkt 117) och innebar inte något bristande uppfyllande av kraven i artikel 5, däribland kravet på förutsebarhet (punkterna 128–129).
- 18 Sammanfattningsvis konstaterade Supreme Court of the United Kingdom följande i punkt 114:

”Avsikten med åtgärderna var att ändra verkställandet av bestämda frihetsberövande påföljder genom att begränsa dömda terroristers möjligheter till villkorlig frigivning. Avsikten och syftet med ändringarna som infördes genom section 30 i 2021 års lag och artikel 20A i 2008 års beslut var inte att förlänga de bestämda frihetsberövande påföljder som har ålagts motparterna. Straffen har inte förlängts på något sätt.”
- 19 [utelämnas] [Domaren som formulerade domen för Supreme Court of the United Kingdom] konstaterade att Europadomstolen i sin dom i målet Del Río Prada hade uttryckt att strängheten i beslutet inte är avgörande i sig, och att eftersom avsikten och syftet med åtgärden är att möjliggöra förtida frigivning kan den inte i sig anses vara sträng. Han noterade dessutom att ett ändrat genomförande eller en ändrad verkställighet av straffet inte omfattades av artikel 7; det står de konventionsslutande staterna fritt att bestämma sin egen straffrättsliga politik med avseende på sådana ändringar, varpå överklagandet från Minister bifölls.
- 20 Det står klart att i Nordirland är domaren delaktig i att fastställa den del av straffet som måste avtjänas före villkorlig frigivning. Det innebär att själva arresteringsorderna i målet Morgan var tvungna att ändras genom ett förvaltningsbeslut, och det var detta inslag i den nya processen som Court of

Appeal of Northern Ireland ansåg utgjorde en ”väsentlig ändring” av domen, med den följden att den menade att konventionen hade åsidosatts.

- 21 Supreme Court of the United Kingdom menade att ändringen inte innebar ett fastställande av straffet. Argumentet i det nu aktuella överklagandet är svagare än i målet Morgan, eftersom MA inte har förklarats skyldig eller dömts, och den nya ordningen för villkorlig frigivning som skulle gälla i hans fall är den nuvarande ordningen. Det kommer inte att ske någon retroaktiv tillämpning på det rättsliga avgörandet.

Korrekt hantering av en framställning om överlämnande enligt rambeslutet

- 22 Utgångspunkten för en domstol som handlägger en framställning om överlämnande enligt rambeslutet är den anmodade statens skyldighet och ansvar att överlämna, endast med förbehåll för att motparten kan invända mot överlämnande på den grunden att hans eller hennes rättigheter enligt konventionen sannolikt skulle kränkas vid ett överlämnande.
- 23 Den anmodande staten är part i konventionen, har införlivat konventionen med sin nationella lagstiftning, ordningens förenlighet har prövats och upprätthålls av de nationella domstolarna och enskilda har rätt att inge klagomål till Europadomstolen. Det har inte på allvar ifrågasatts i argumentationen att MA, i det fall han skickas tillbaka till Nordirland, inte skulle ha möjlighet att inge ett klagomål till Europadomstolen avseende den korrekta tolkningen av konventionen och huruvida den ordning för fastställande av straff och villkorlig frigivning som nu gäller i Nordirland skulle utgöra ett retroaktivt utdömande av straff.
- 24 Mot bakgrund av skyldigheten enligt irländsk nationell rätt, 2003 års lag om en europeisk arresteringsorder (i dess ändrade lydelse) och rambeslutet, såsom det har tolkats av denna domstol och av EU-domstolen, stöds MA:s argument om att ett överlämnande till Nordirland skulle strida mot hans rättigheter enligt konventionen varken av de faktiska omständigheterna eller av de argument som har framförts för hans räkning. Inga systembrister har identifierats som skulle ge skäl att anta att ett beslut om överlämnande skulle innebära en trolig och allvarlig kränkning av rättigheterna enligt konventionen, och aktuell rättspraxis från domstolarna i Nordirland och Supreme Court of the United Kingdom visar dessutom på ett rättssystem i vilket konventionen har antagits och där den tillämpas på ett robust och otvetydigt sätt. Denna domstol kan därför inte vägra att tillmötesgå framställningen om överlämnande, på grundval av en analys enligt vilken domen från Supreme Court of the United Kingdom i målet Morgan är felaktig. Ingenting i omständigheterna i förevarande mål ger vid handen att MA:s rättigheter att åberopa konventionen inte skulle respekteras och analyseras fullt ut. MA har dessutom möjlighet att inge ett klagomål till domstolen i Strasbourg, där en officiell och definitiv analys och prövning av den ändrade lagstiftningen skulle göras.

- 25 Denna domstol har därför avvisat argumentet att överlämnande bör vägras enligt section 37 på grund av en påstådd kränkning av rättigheterna enligt konventionen och överklagandet ogillas på denna grund.

Frågan om rättigheterna enligt stadgan

- 26 Förevarande mål innehåller emellertid ytterligare en komplexitet. Vid prövningen av framställningen om överlämnande beaktar denna domstol tillämpningen av unionsrätten, i vilken stadgan ingår, vilket ger upphov till en fråga avseende lydelsen i artikel 49 i stadgan, som är formulerad på samma sätt som artikel 7 i konventionen. Frågan är, om den anmodade domstolen drar den rimliga slutsatsen att överlämnande inte bör vägras enligt vare sig konstitutionen eller konventionen, är resonemanget som leder fram till denna slutsats tillräckligt för att på lämpligt sätt bemöta ett argument om överensstämmelse med stadgan? Vidare, är det nödvändigt att den verkställande staten gör en bedömning av förenligheten hos den nya nordirländska ordningen för fastställande av straff för terroristbrott med stadgan?
- 27 Artikel 49 i stadgan motsvarar artikel 7 i konventionen och artikel 52.2 är därför tillämplig. Följaktligen uppkommer två frågor:
- i) Har den eftersökta personen genom bevisning eller argumentation visat att omfattningen av de rättigheter som kan utövas enligt stadgan skiljer sig från dem som erkänns, fastställs och omfattas av rättspraxis gällande konventionen?
  - ii) Har den eftersökta personen identifierat något i unionsrätten som vittnar om att den skiljer sig från det skydd som ges genom Europadomstolens rättspraxis?
- 28 EU-domstolen har slagit fast att artikel 49 i stadgan motsvarar eller grundas på artikel 7 i konventionen. Detta framgår tydligt av domarna i målen C-72/15, Rosneft (punkterna 164–165); C-42/17, MAS och MB (punkt 54) och C-634/18, JI (punkt 47). Detta noteras i punkt 52.111 och källorna som det hänvisas till i fotnot 192 i Peers m.fl., *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary* (andra upplagan, Hart Publishing 2021).
- 29 EU-domstolen har prövat följderna av artiklarna 47 och 48.2 för tillämpningen av artikel 4a i rambeslutet och åtskillnaden mellan påförande av ett straff eller fastställande av en dom och genomförandet eller verkställigheten av ett straff eller en dom. Denna åtskillnad stöds av unionsrätten och är en viktig del i EU-domstolens praxis gällande artikel 4a i rambeslutet. Se till exempel domen i målet Ardic (C-571/17 PPU), där EU-domstolen slog fast att vid tillämpning av artikel 4a.1 i rambeslutet omfattar begreppet ”beslut” inte ett beslut som avser verkställighet eller tillämpning av ett fängelsestraff som tidigare utdömts, såvida inte beslutet syftar eller leder till att typen eller varaktigheten av denna påföljd ändras och att den myndighet som beslutat om påföljden har haft ett visst

utrymme för skönsmässig bedömning. Se även domarna i målen *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkterna 78–80, och *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkterna 85, 90 och 96).

- 30 Detta bekräftades i ett senare avgörande av EU-domstolen i de förenade målen C-514/21 och C-515/21, LU och PH, som avsåg återkallelse av uppskjuten verkställighet av frihetsberövande straff.
- 31 EU-domstolen har emellertid inte prövat konsekvenserna av artikel 49 i stadgan för ändringar av bestämmelser om villkorlig frigivning med följder för domarna för dömda personer, eller för dem som anklagas för brott som ska ha begåtts före en sådan ändring. Detta är inte förvånande, eftersom de områden där medlemsstaternas straffrätt kräver tillämpning av unionsrätten – i allmänhet – inte är särskilt omfattande.
- 32 Om MA överlämnades att ställas inför rätta i Nordirland, så skulle unionsrätten inte tillämpas i den rättegången; i själva verket brukar inte unionsrätten tillämpas eller genomföras i brottmålsprocesser, även om det givetvis kan finnas vissa undantag. Det framgår tydligt av stadgan att den "[varken medför] någon ny befogenhet eller någon ny uppgift" för EU; med andra ord utvidgar den inte unionens befogenheter till att omfatta brottmål. Av detta följer att stadgan, liksom rättigheterna och utövandet av rättigheter enligt stadgan, skulle sakna betydelse i den nationella brottmålsprocess som är aktuell i detta överklagande.
- 33 Frågan är snarare om den anmodade staten är skyldig, eller behörig, att göra en bedömning av om den skulle brista i fullgörandet av sina skyldigheter enligt stadgan i samband med ett överlämnande under omständigheter där det hävdas att de bestämmelser om utdömning av straff som kunde komma att tillämpas i den anmodande staten är oförenliga med artikel 49, även om dessa bestämmelser i sig inte omfattas av den artikeln.
- 34 Den första principen och allmänna regeln är att överlämnande av en eftersökt person enligt rambeslutet är den allmänna regeln och härrör från principerna om förtroende och ömsesidigt samarbete som beskrivs ovan.
- 35 Ordningen med en europeisk arresteringsorder har i regel tolkats konsekvent av EU-domstolen i och med att en person som motsätter sig ett överlämnande måste ange välgrundade och väsentliga skäl för sitt påstående om att han eller hon skulle ställas inför en verklig risk att få sina rättigheter kränkta. Den största delen av EU-domstolens praxis gällande rättigheterna i stadgan har varit mål där eftersökta personer har gjort gällande att de skulle komma att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan; se till exempel de förenade målen C-354/20 PPU och C-412/20 PPU, L och P. Skälet är att artikel 19.2 i stadgan är särskilt tillämplig på beslut om avlägsnande, utvisning och utlämning och utgör hinder för avlägsnande om det finns allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande behandling, vilket inte är fallet här.

- 36 EU-domstolen har i alla dessa mål betonat de höga kraven på argumentationen och att den eftersökta personen måste visa på en verklig och väsentlig risk, det vill säga på mer än en hypotetisk risk och på mer än bara en möjlighet att utsättas för sådana kränkningar.
- 37 För att slå fast att denna domstol skulle begå en överträdelse av unionsrätten vid ett överlämnande av MA behöver den vara förvissad om att överlämnandet skulle kränka MA:s rättigheter enligt stadgan. Ingen av MA:s rättigheter enligt stadgan skulle kränkas i själva brottmålsprocessen, utan frågan är om rättigheterna enligt stadgan är tillämpliga på beslutet om överlämnande på något annat sätt än vad som föreskrivs i artikel 19, och – om så är fallet – vilken nivå som måste nås upp till för att denna domstol ska kunna dra en slutsats om argumentationen.
- 38 Motiveringen avseende artikel 52.3 i stadgan är tydlig i den meningen att rättigheternas ”innehård och räckvidd” är desamma som för rättigheterna i konventionen, och den bekräftas även av Europadomstolens rättspraxis. Unionsrätten är emellertid självständig och det är EU-domstolen som gör den slutgiltiga tolkningen av rättigheterna enligt stadgan. Denna omständighet innebär – åtminstone på teoretisk nivå – att EU-domstolen skulle kunna dra en annan slutsats vad gäller innehård och verkan av stadgans rättigheter om en rättvis rättegång och beträffande om och hur den nya ordningen för fastställande av straff i Nordirland – inför beslutet om överlämnande – kan analyseras med hänvisning till dessa rättigheter. Det ska erinras om att det har framlagts vissa synpunkter i generaladvokaternas förslag till avgöranden om att artikel 52.3 ger utrymme för EU-domstolen att göra en annan, och sannolikt mer fordrande, tolkning av bestämmelserna i stadgan än den tolkning som har gjorts av motsvarande bestämmelser i konventionen, även om detta tillvägagångssätt inte förefaller överensstämma med lydelsen i och avsikten med artikel 52.3 och inte har anammats av EU-domstolen själv. I målet *Minister for Justice/Cermer* [2019] IESC 80, [2020] 1 I.L.R.M. 121 avvisade förevarande domstol ett av motpartens och IHREC:s argument om att rättigheterna i stadgan ger ett mer omfattande skydd än motsvarande rättigheter i konventionen, och [utelämnas] [rättens ordförande i det målet] ansåg att det borde finnas ”tydligare vägledning” från EU-domstolen för att ge stöd till ett sådant argument (punkt 70).
- 39 EU-domstolen uttalade i en dom från september 2016, som svar på en begäran om förhandsavgörande från Högsta domstolen i Lettland (C-182/15, *Petruhhin*), att vid prövning av en framställning om utlämning är det inte tillräckligt för en medlemsstat att enbart fastställa att den anmodande staten är part i konventionen, utan medlemsstaten måste hänvisa till artikel 4 i stadgan (punkt 56) och ”pröva att utlämningen inte innebär en kränkning av rättigheterna i artikel 19 i stadgan” (punkt 60). EU-domstolen bekräftade domen i målet *Petruhhin* genom sin dom i målet C-398/19, *BY/Generalstaatsanwaltschaft Berlin*. Frågan här, och i andra aktuella mål, är tillämpningen av stadgan på andra omständigheter än dem som anges i den artikeln.

- 40 Detta innebär att frågan till syvende och sist handlar om de kriterier som den verkställande rättsliga myndigheten bör tillämpa vid bedömningen av tröskeln för rättigheterna som avser en rättvis rättegång, eller – med andra ord – förenligheten med legalitetsprincipen i samband med straffrättsliga påföljder, och huruvida det finns en risk för att dessa rättigheter kommer att åsidosättas, under omständigheter där domstolen är förvissad om att ett överlämnade inte hindras av vare sig konstitutionen eller konventionen, av de skäl som anges ovan.

Frågan och denna domstols slutsats

- 41 Denna domstol är medveten om att innebörden och tillämpningen av rättigheterna enligt stadgan inte ska tolkas som en nationell åtgärd, utan i stället ska ges en självständig, unionsrättslig innebörd.
- 42 Denna domstol är en domstol mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt artikel 267 tredje stycket FEUF. Mot bakgrund av EU-domstolens dom i målet *Consorzio Italian Management e Catania Multiservizi* (C-561/19, EU:C:2021:799, punkt 51) beträffande omfattningen av skyldigheten att föra frågan vidare till EU-domstolen kan denna domstol inte påstå att den föreliggande frågan är så uppenbar att den utan svårighet kan dra en egen slutsats om den.
- 43 Mot bakgrund av denna domstols skyldighet i ett mål där en fråga inte är *acte clair*, och eftersom denna domstol är den sista domstol som gör en nationell tolkning av unionsrätten, har jag dragit den slutsatsen att ett hänskjutande enligt artikel 267 FEUF är nödvändigt. [utelämnas] [upplysningar om den allmänna lämpligheten av att fatta ett beslut om hänskjutande]
- 44 Den fråga med avseende på vilken ett hänskjutande görs avser följderna av stadgan. Det är mycket sannolikt att MA, för det fall han skickas tillbaka till Nordirland och förklaras skyldig, döms under omständigheter där lagstiftningen om fängelsestraff och frigivning – åtminstone rent subjektivt – omfattas av en strängare ordning än den som gällde vid tidpunkten när brottet påstås ha begåtts. Den nya ordningen medför två förändringar. Den förlänger den tid som en dömd person måste sitta fängslad innan han eller hon kan ansöka om förtida frigivning, och den inför ytterligare ett administrativt eller skönsmässigt inslag i beviljandet av villkorlig frigivning, som numera måste godkännas av frigivningskommissionen – ett separat villkor som inte fanns tidigare.
- 45 Frågan avser, för det fall argument läggs fram om att en verkställande stat med stöd av artikel 49 i stadgan och artikel 7 i konventionen, och i tillämpliga fall av bestämmelser i den egna nationella konstitutionen, är hindrad från att överlämna en person till en anmodande stat som själv är part i konventionen, på den grunden att en ändring i lagstiftningen, som antagits efter det att personen påstås ha begått ett brott, sägs medföra strängare straff i strid med artikel 49 i stadgan och artikel 7 i konventionen, och en domstol har slagit fast att överlämnande inte skulle innebära någon kränkning i övrigt av personens rättigheter enligt konventionen, huruvida domstolen ändå är skyldig att göra en egen separat bedömning (som

kräver hänskjutande till EU-domstolen enligt artikel 267 FUEF) av om överlämnande hindras av artikel 49?

- 46 EU-domstolen har inte slagit fast vilken som är den korrekta tolkningen och Europadomstolens rättspraxis ger inga tydliga svar.
- 47 Det föreslås därför att frågan [utelämnas] ställs enligt 267 FEUF [utelämnas] [ordagrann upprepning av frågan i beslutet om hänskjutande ovan]

[utelämnas]

ARBETS
DOKUMENT